

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/54/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1322200707
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1322200707.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, pracovisko Senec, odbor sociálnych vecí a rodiny, Krátka 1, Senec, dieťa rodičov: matky - C. D. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX/X, E. D., v konaní právne zastúpená: Mgr. Peter Rybánsky, advokátska kancelária, so sídlom Farská 46, Nitra, otca - C. F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. G. XX, E. D., v konaní právne zastúpený: JUDr. Ivana Zmeková, PhD., advokátka, so sídlom Zámocká 185, Bratislava, o návrhu matky na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II č.k. B3-40P/21/2022-116 zo dňa 27. septembra 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti
p o t v r d z u j e .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 37P/292/2017 - 63 zo dňa 06.03.2018 tak, že maloletá A. B., nar. XX.XX.XXXX, sa zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždenných intervaloch tak, že:
- matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od pondelka od 15,00 hod. do pondelka nasledujúceho párneho týždňa do 15,00 hod.,
- otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý párný týždeň v kalendárnom roku od pondelka od 15,00 hod. do pondelka nasledujúceho nepárneho týždňa do 15,00 hod.,
s tým, že si maloleté dieťa prevezmú v školskom zariadení, ktoré dieťa navštevuje.

Matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa:

- počas jarných školských prázdnin každý párný kalendárny rok od piatka pred prázdninami od 15.00 hod. do nedele nasledujúcej po skončení jarných prázdnin do 18.00 hod.,
- počas vianočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok od 23.12. od 09.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod., a každý párný kalendárny rok od 30.12. od 18.00 hod. do 06.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 16.00 hod.,
- počas veľkonočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok od Veľkonočného piatka od 15.00 hod. do utorka po Veľkonočnom pondelku do 18.00 hod.,
- počas letných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 01.07 od 10.00 hod. do 16.07 do 18.00 hod. a od 01.08. od 10.00 hod. do 16.08 do 18.00 hod. a každý párný kalendárny rok od 16.07. od 10.00 hod. do 01.08 do 18.00 hod. a od 16.08 od 10.00 hod. do 31.08. do 18.00 hod..

Výrokom II. súd prvej inštancie určil, že obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, výrokom III. rozhodol o tom, že matka bude poberať daňový bonus na maloleté dieťa a výrokom IV., že otec bude poberať rodinné prídavky na maloleté dieťa. Súd prvej inštancie ďalej rozhodol o tom, že výživné na maloleté dieťa neurčil (výrok V.) a výrokom VI. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil použitím ustanovení § 36 ods. 1, § 24, § 25 ods. 2, § 26, § 28 ods. 1, ods. 2, § 30 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 31 ods. 1, § 43 ods. 1, § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 63 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 prvá veta, čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o rodine“), čl. 3, čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa a vecne dôvodil, že v prejednávanej príhode bolo možné na základe skutkových zistení vyhodnotiť a dospieť k záveru, že v oboch domácnostiach, u matky aj u otca, má maloletá vytvorené plnohodnotné podmienky na riadny vývin, obaja rodičia sa jej maximálne venujú, pripravujú sa s ňou do školy, vozia ju na krúžky, plnohodnotne s ňou trávajú voľný čas. Rodičia vo veciach týkajúcich sa maloletej dokážu spolu komunikovať a dohodnúť sa, čo je jeden z predpokladov pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie zdôraznil, že od roku 2018, kedy bol dňa 06.03.2018 vyhlásený rozsudok, ktorým bola schválená dohoda rodičov, bol časový rozdiel v prospech starostlivosti matky iba 4 dni. Konštatoval, že už viac ako 5 rokov rodina funguje v režime približujúcom sa striedavej osobnej starostlivosti a s touto formou boli všetci zúčastnení spokojní. Preto návrh matky, aby bol styk s otcom z doterajších 11 dní v mesiaci skresaných na 4 dni, súd prvej inštancie vyhodnotil ako absolútne nedôvodný. Po vyhodnotení skutkových a právnych záverov súd prvej inštancie dospel k záveru, že maloletú A. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od pondelka od 15.00 hod. do pondelka nasledujúceho párneho týždňa do 15.00 hod. a otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý párný týždeň v kalendárnom roku od pondelka od 15.00 hod. do pondelka nasledujúceho nepárneho týždňa do 15.00 hod., s tým, že si maloleté dieťa prevezmú v školskom zariadení, ktoré dieťa navštevuje. Starostlivosť o maloletú počas sviatkov a prázdnin v podstate korešponduje s doterajšou úpravou. V tejto časti úpravy času počas sviatkov a prázdnin, ako i poberaní rodinných prídavkov a uplatňovaní si daňového bonusu, medzi rodičmi panovala zhoda. Súd prvej inštancie neurčil výživné, keďže otec, príjmy ktorého sú podstatne nižšie ako príjmy matky, toto určenie výslovne nepožadoval.

3. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie, a to voči výroku I., III., IV. a V. podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletej zastúpená právnym zástupcom. Odvolanie odôvodnila ustanovením § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) s poukazom na to, že rozhodnutie je založené na predčasných a zjavne nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie, ktoré boli podľa matkinho názoru i nesprávne právne posúdené, to všetko bez náležitého odôvodnenia. Uviedla, že zjavne zjednodušené závery súdu prvej inštancie opierajúce sa výlučne o správu kolízneho opatrovníka nemôžu za žiadnych okolností obstať. Uvedené potvrdzuje i prezentovaný odkaz na vypočutie (interview) maloletej pred kolíznym opatrovníkom (bod 8. napádaného rozhodnutia), tvrdiac, že jej názor súd musí rešpektovať, čo však neobstojí. Takýto postoj je nutné podľa matky označiť za príliš formalistický a odporujúci účelu zákona. Zverenie maloletej A. B. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov sa javí ako neudržateľné, už len s poukazom na veľmi problematickú komunikáciu rodičov, čo však súd prvej inštancie zjavne nesprávne vyhodnotil. Uvedené podložila citáciou z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 361/2016-63 z 3.8.2017. Matka uviedla, že otec nedôsledne pristupuje k hudobnému vzdelaniu maloletej aj k príprave na vyučovanie. Osobitne poukázala na to, že maloletá nemá pri otcovi možnosť výberu oblečenia, obuvi, či darčiekov a musí s ním navštevovať kresťanský spolok s názvom „Milost“. Napriek nespornej skutočnosti, že maloletá má dozaista rada oboch rodičov, chce s nimi tráviť čas, nado všetku pochybnosť nie je v záujme maloletej, aby bola zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Matka rozhodnutiu súdu prvej inštancie vyčíta, že v konaní, ktoré začalo na návrh matky, sa s návrhom matky nielenže nijako nevysporadúva, ale tento vo svojom rozhodnutí ani nijako bližšie nespomína/nerozoberá (jednu vetu v bode 33. napádaného rozhodnutia nemožno považovať za vysporiadanie sa s návrhom matky) a zaoberá sa výlučne návrhom otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti. Na základe toho, že sa maloletá vyjadrila, že má rada oboch rodičov a chce sa s oboma stretávať, nemožno jednoznačne skonštatovať, že práve striedavá starostlivosť by bola ideálnym priestorom pre maloletú najmä pre jej zdravý psychický vývoj. Podľa

názoru matky súd prvej inštancie dokazovanie vo vzťahu k oprávnenému záujmu maloletej nevykonával takmer žiadne. Zamietnutie návrhu na znalecké dokazovanie svedčí o absolútne neudržateľnom prístupe a povrchnom posúdení veci súdom prvej inštancie. K odvolaniu pripojila matka správu psychológa, ktorá má vyvracať závery kolízneho opatrovníka o vôli maloletej so zverením do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a taktiež vyvracať i závery súdu prvej inštancie o splnení podmienok na strane rodičov pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti. Matka tvrdí, že zo správy psychológa explicitne vyplýva, že komunikácia rodičov maloletú zaťažuje a nijako neprispieva k jej psychickej pohode. Ďalšou námietkou matky v odvolaní je, že súd prvej inštancie sa nijako nevysporiadal ani so zdravotným stavom otca maloletej, pričom je mu priznaná plná invalidita a miera poškodenia zdravia otca maloletej v spojení s mierou odkázanosti nad všetku pochybnosť ovplyvňujú jeho schopnosť postarať sa o maloletú. V nadväznosti na uvedené je podľa matky daná nevyhnutná potreba znalecky skúmať tak zdravotný stav otca, ako i znalecky skúmať, aká úprava rodičovských práv a povinností je v záujme maloletej. Ďalej zdôraznila, že v zmysle psychologického posúdenia zo dňa 29.11.2023 pre maloletú je neustála zmena prostredia veľmi náročná. Striedanie prostredia na učenie maloletej je preto nutné vnímať ako neprímeranú záťaž vystavujúcu ju stresovým situáciám (čo matka uvádzala už v podanom návrhu, ako i na pojednávaní). Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za trpiace zásadným nedostatkom odôvodnenia, čím toto rozhodnutie napĺňa znaky arbitrárnosti, resp. svojvôle pri rozhodovaní v spojení s prílišným formalizmom, čo ho činí neudržateľným, a to aj z dôvodu absencie znaleckého dokazovania. V závere odvolania matka uviedla niekoľko citácií z judikatúry, ktorými odôvodňuje svoj záver, že rozhodnutie súdu prvej inštancie trpí vadami nedostatočného odôvodnenia a z toho plynúcu nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

4. K odvolaniu matky sa vyjadril otec maloletej, ktorý uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, zákonné, dostatočne odôvodnené a najmä v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Otec uviedol, že vzhľadom na minimálnu zmenu rozsahu času (v porovnaní s aktuálnym stavom), ako aj na prejavenu vôľu maloletej, považuje matkine odvolanie za neúčelné, neodôvodnené, ktorým chce úmyselne očierniť otca a zdegradovať ho v roli schopného rodiča len kvôli jeho ochoreniu (Diabetes). Otec poukázal na to, že súd prvej inštancie vychádzal z názoru maloletej a správ kolízneho opatrovníka, pričom podľa jeho názoru takéto skúmanie je dostatočné. Pokiaľ ide o matkou namietanú zlú komunikáciu medzi rodičmi, otec nevidí v komunikácii problém, keď medzi rodičmi dochádza k odovzdávaniu maloletej už 5 rokov a bez problémov. Otec tvrdí, že matka začína maloletú manipulovať a využívať ju ako nástroj na preukázanie nevhodnosti striedavej starostlivosti, okrem iného u maloletej vyvoláva obavy o zdravotný stav otca, čo nie je na mieste. Otec poprel tvrdenia matky o tom, že by maloletú nepodporoval v hudobnom vzdelávaní alebo že by sa s ňou nedôsledne pripravoval do školy. Tiež poprel, že by matku očierňoval pred maloletou. Výchovné postupy rodičov sa podľa jeho názoru viac-menej prelínajú, hoci uviedol príklad, kedy sa ich názory rozchádzali, konkrétne išlo o stravovanie maloletej, kedy jej bolo odporúčaná zvýšená starostlivosť o stravu s ohľadom na nábeh na nadváhu, čo podľa otca matka nie celkom rešpektuje. Pokiaľ ide o matkou prezentované tvrdenie, že otec je direktívny v oblasti obliekania maloletej a nedovolí jej obliecť si želané oblečenie, otec tu tvrdí, že maloletej dovoľí obliecť sa podľa jej vôle, avšak s korekciou na počasie a vhodnosť oblečenia. Na argument matky, že otec dcéru núti proti jej vôli navštevovať kresťanský spolok Milosť otec uviedol, že toto tvrdenie je fabulácia, spolok spoločne navštívili naposledy v roku 2021 na Mikuláša, kedy tam bol zorganizovaný program pre deti. Na tvrdenie matky, že maloletá sa bojí pred otcom prejavíť svoj názor uviedol otec, že je to naopak, teda že maloletá sa obáva prejavíť svoj názor práve pred matkou.

5. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nebol informovaný o psychologických vyšetreniach maloletej a tieto boli vykonané napriek tomu, že súd ich neodporučil. Považuje ich za nevhodné a stresujúce pre maloletú a výsledky z vyšetrenia spochybňuje z dôvodu, že maloletá bola pred vyšetrením v manipulatívnom prostredí matky. Degradáciu svojej osoby pre zdravotný stav (Diabetes) vníma otec ako zarážajúcu a smutnú, matke jeho choroba nevadila, nemala obavy založiť si s otcom trpiacim touto chorobou rodinu, preto považuje poukazovanie na chorobu ako neoprávnené očierňovanie. Otec okrajovo poukázal na to, že matka má striedať partnerov, čo na stabilitu prostredia maloletej nepôsobí priaznivo.

6. K odvolaniu matky sa na výzvu súdu vyjadril aj kolízny opatrovník, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, nakoľko súd prvej inštancie podľa jeho názoru konal v záujme maloletého dieťaťa s prihliadnutím na názor maloletej.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b/ zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku – ďalej ako „Civilný mimosporový poriadok“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané - matkou (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolaniu matky maloletej nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutých výrokoch vo veci samej vecne správny (zo strany matky nebol napadnutý iba výrok II.), v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku).

8. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol návrh matky na zmenu rozsudku Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 37P//292/2017-63 zo dňa 06.03.2018 tak, aby bol otec zaviazaný povinnosťou platiť výživné v sume 250 eur od 01.03.2022 a v časti úpravy styku otca s maloletou tak, aby došlo k jeho zmene, že počas bežného roka by bol otec oprávnený stretávať sa s maloletou každý párnny týždeň v kalendárnom roku od piatka 13.00 hod. do nedele do 19.00 hod. a každý nepárny týždeň v stredu od 13.00 hod. do 19.00 hod., s tým, že si otec maloleťu prevezme v školskom zariadení, ktoré dieťa navštevuje a odovzdá ju v mieste bydliska matky. Súd prvej inštancie o tomto návrhu na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností rozhodol po návrhu otca tak, že nariadil striedavú starostlivosť s týždennou frekvenciou, určil tiež styk s maloletou počas prázdnin a upravil aj ďalšie rodičovské práva a povinnosti.

9. Predmetom odvolacieho konania je posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol o striedavej starostlivosti rodičov o maloleťu A. a v súvisiacich výrokoch.

10. Podľa § 24 ods. 3 veta prvá Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa.

11. Súd prvej inštancie v danej veci v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a zároveň vec i správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím i s odôvodnením rozhodnutia a s poukazom na § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne a výstižné odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku.

12. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie sa dostatočne a správne vysporiadal so všetkými argumentami matky týkajúcimi sa úpravy osobnej starostlivosti o dieťa. Pre náležité vysporiadanie sa s odvolacími námietkami matky udáva odvolací súd nad rámec toho, čo bolo uvedené v rozsudku súdu prvej inštancie, nasledovné:

13. Odvolací súd zistil, že k úprave výkonu rodičovských práva a povinností prišlo rozsudkom Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 37P//292/2017-63 zo dňa 06.03.2018 na základe rodičovskej dohody, pričom maloleťá bola zverená do osobnej starostlivosti matky s tým, že otec mal styk s maloletou určený každý párnny týždeň od stredy od 15.00 hod. do nasledujúceho pondelka do 8.15 hod. Vyplýva z toho, že zmena, ku ktorej prišlo napadnutým rozsudkom predstavuje predĺženie doby u otca o dva dni (namiesto od

stredy do pondelka to bude od pondelka do pondelka) v danom týždni. Je potrebné konštatovať, že vo veku maloletej (11 rokov) predstavuje takáto forma osobnej starostlivosti ideálny pomer času stráveného s oboma rodičmi, navyše za stavu, že o striedavú osobnú starostlivosť má záujem aj samotná maloletá. Ak matka nenamietala schopnosti otca postarať sa o maloletú v rozsahu, v akom mal maloletú u seba doposiaľ, nie je dôvod sa obávať, že by otec dva dni navyše s maloletou nedokázal zabezpečiť jej riadnu výchovu a starostlivosť o ňu.

14. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku matky, že súd prvej inštancie mal konať o jej návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností (zvýšenie výživného a zníženie rozsahu styku), pričom výsledkom bol matkou neželaný stav – rozhodnutie o striedavej starostlivosti, odvolací súd uvádza, že v tomto prípade je predmetom konanie, kedy súd aj bez návrhu môže rozhodnúť aj nad rámec návrhov a tiež vykonať dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl. V tomto prípade súd prvej inštancie posúdil návrh matky ako nedôvodný a návrh otca na striedavú starostlivosť (z vyjadrenia k návrhu matky) za opodstatnený.

15. Rozhodnutie o osobnej starostlivosti môže byť realizované rôznym spôsobom od zmeny výchovného prostredia od jedného rodiča k druhému, cez striedavú starostlivosť oboch rodičov (v rozsahu jedna ku jednej) až po celkom jemné modifikácie úpravy styku druhého rodiča s maloletým dieťaťom. Inak povedané, ak nie je dobre možný z akýchkoľvek dôvodov model starostlivosti, pri ktorej bude zachovaný rovnaký podiel každého z rodičov na starostlivosti o maloleté dieťa, súd podľa okolností prípadu volí taký model úpravy styku dieťaťa s druhým rodičom, aký zodpovedá najlepšiemu záujmu dieťaťa. Pritom súd vždy pri striedavej osobnej starostlivosti posudzuje celý súbor relevantných faktorov, ako vzťahy medzi dieťaťom a rodičmi, záujem rodičov o dieťa, spôsobilosť každého rodiča starať sa o dieťa, súrodenecké väzby, vhodnosť bytových podmienok, schopnosť komunikácie medzi rodičmi a pod. a samozrejme, ako náhle je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, berie do úvahy aj názor dieťaťa samotného. Nakoľko otec sa domáha úpravy rodičovských práv tak, aby dieťa bolo zverené do striedavej osobnej starostlivosti, súd prvej inštancie túto možnosť mal povinnosť skúmať a na základe vykonaných dôkazov dospieť k stanovisku, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd, že striedavá starostlivosť je namieste.

16. Matka v odvolaní argumentovala narušenou komunikáciou medzi rodičmi, pričom mala za to, že ak je komunikácia medzi rodičmi vážne narušená, nemožno túto nariadiť. K tomu predložila okrem iného výňatok z judikatúry – nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 361/2016-63 z 3.8.2017, podľa ktorého „v prípadoch, kde komunikácia rodičov dieťaťa je problematická a vzťahy rodičov sú vážne narušené, nie je v zásade striedavá rodičovská starostlivosť vhodným spôsobom úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu....“ (citované z odvolania). Odvolací súd k tomuto argumentu matky uvádza, že v predmetnom náleze Ústavného súdu SR je uvedený (matkou citovaný) výňatok iba záverom odvolacieho súdu, ktorý Ústavný súd cituje v konštatlačnej (zhŕňacej) časti nálezu, nejde teda o záver Ústavného súdu. Naopak, v záveroch Ústavný súd v totožnom rozhodnutí uvádza nasledovné: „Pokiaľ ide o úroveň vzájomných vzťahov rodičov a schopnosť ich vzájomnej komunikácie – ide aj podľa názoru ústavného súdu o dôležitý faktor pri realizácii príslušnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností – vrátane realizácie striedavej osobnej starostlivosti. Uvedené však nemožno interpretovať tak, že podmienkou striedavej osobnej starostlivosti sú ideálne a harmonické vzťahy medzi rodičmi maloletého dieťaťa. Vo väčšine prípadov je prirodzené, že medzi rodičmi maloletého dieťaťa pretrváva určitá miera napätia, nezhody a antipatie, ktorá by však nemala prekročiť rozumnú mieru, negatívne ovplyvňujúcu fyzický a psychický vývoj maloletého. Uvedená skutočnosť však sama osebe nepredstavuje prekážku pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.“ (bod 15.1 nálezu Ústavného súdu SR).

17. Rovnako nesúhlas matky so striedavou starostlivosťou nie je argumentom pre to, aby táto nebola nariadená. Už z dikcie zákonného ustanovenia § 24 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že je postačujúce, aby obaja rodičia mali záujem o osobnú starostlivosť o dieťa. Striedavá starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské a osobnostné požiadavky. Ak ju rodičia a deti dokážu kultivovane zvládnuť, potom výrazne zvyšuje predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah dieťaťa k obom rodičom zostane zachovaný aj po zrušení spoločnej domácnosti. Zachovanie takéhoto vzťahu je prvoradým záujmom dieťaťa, ktorý môže byť potlačený len inými vážnejšími záujmami dieťaťa, ktoré (s ohľadom na osobnosť rodiča alebo na osobnosť dieťaťa) prevážia nad týmto záujmom. Veď v prípade, ak sa potom z nejakého dôvodu destabilizuje výchovné prostredie u jedného z rodičov (choroba, smrť, uväznenie, úpadok), nie

je prechod do výchovného prostredia druhého rodiča pre dieťa taký traumatizujúci. Hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej starostlivosti kumulatívne sú, ak:

- obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať
- obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem
- je to v záujme dieťaťa
- budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa.

Nesúhlas matky so striedavou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je vybudovaný na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom a negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa, čo nemožno konštatovať v predmetnej veci. Súd nemusí takéto dokazovanie vykonávať, ak je nesúhlas rodiča založený len na nepreskúmateľnom alebo zjavne iracionálnom dôvode. Ak pôjde o tento iracionálny, či nepreskúmateľný dôvod, alebo v konaní bude preukázané, že ide o nesúhlas spočívajúci na dôvode, ktorý preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, nemôžu súdy na tomto nesúhlase postaviť rozhodnutie, ktorým návrhu na zverenie do striedavej starostlivosti nevyhovujú. Opačný postup je totiž v rozpore so základným právom druhého rodiča na spravodlivý proces podľa č. 36 Listiny a súčasne zásahom nielen do základného práva vychovávať a starať sa o svoje maloleté dieťa podľa článku 32 ods.4 Listiny, ale aj do základného práva dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa toho istého článku Listiny. Súdy môžu a majú možnosť využívať prostriedky poskytnuté im zákonom o rodine, ktorými môžu postihovať toho z rodičov, ktorý si už zámerne, alebo z nedbanlivosti marí verejný záujem na riadnu výchovu a rozvoj osobnosti dieťaťa (nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 1206/09). Zohľadňujúc všetky uvedené skutočnosti, odvolací súd považoval zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v súčasnosti za najlepšie riešenie sledujúce záujem dieťaťa.

18. Nenariadenie znaleckého dokazovania v tomto prípade nepovažuje odvolací súd za nezákonný postup súdu prvej inštancie. Otec má ochorenie Diabetes, ktoré má pod kontrolou, je zaliečený, nie je preto dôvod sa domnievať, že by zo zdravotných dôvodov nebol schopný sa o maloletú postarať. Žiaden z matkou predložených argumentov v tomto smere nevyklučuje otca zo spôsobilosti sa o maloletú riadne starať. Pokiaľ ide o nariadenie znaleckého dokazovania v tom smere, či je striedavá starostlivosť v záujme maloletého dieťaťa, toto znalecké dokazovanie je nevyhnutné najmä v prípadoch, ak sa jedná o veľmi malé dieťa, alebo o prípad, keď je dieťa vytrhávané zo svojho sociálneho prostredia. V prejednávanom prípade nejde o taký prípad, kde by nebolo možné o striedavej starostlivosti rozhodnúť bez vykonania znaleckého dokazovania. Z matkou predloženého psychologického posudku odvolací súd nevyvodil záver, ktorý ponúka matka v odvolaní, t.j. že striedavá starostlivosť nie je vôľou maloletej. Matka na základe posudku tiež argumentuje nedobrou komunikáciou medzi rodičmi a z posudku naozaj vyplýva, že na A. veľmi zle vplýva nevráživé správanie rodičov. Na tomto mieste však odvolací súd musí upriamiť pozornosť rodičov na ich dcéru. Ak majú posudkom, ktorého relevanciu matka nespochybňuje, uvedené a odporúčané, aby vzájomné nezhody utlmili a v záujme svojho dieťaťa pracovali na „liečení svojich zranení“ (citácia z posudku), tak odvolací súd nemôže inak, iba sa s týmto názorom stotožniť. Ak si matka uvedomuje, že komunikácia medzi rodičmi nie je ideálna (čo negatívne vplýva na jej dcéru), je potrebné pracovať na komunikácii, nie odstrihávať dieťa od druhého rodiča. Je potrebné v záujme svojho dieťaťa ustúpiť z vlastných záujmov a do absolútneho popredia postaviť dieťa, jeho citové prežívanie a psychiku. A. sa blíži do citlivého pubertálneho veku, kedy bude potrebovať sto percentnú podporu oboch rodičov a nie nad rámec vlastných detských problémov riešiť aj nevráživosť a hostilné správanie rodičov.

19. Argumenty matky o zanedbávaní hudobného vzdelania maloletej a jej školskej prípravy neboli podložené žiadnymi relevantnými dôkazmi, zhoršeným prospechom, poznámkami o nepripravenosti žiačky na vyučovanie či zabudnutých pomôckach, preto ich súd nemohol vziať na zreteľ. Pokiaľ matka argumentuje tým, že otec maloletej direktívne nariaďuje, ako sa má obliecť, toto otec poprel, takisto maloletá to neverbalizovala ako problém pred kolíznym opatrovníkom a vyjadrenie otca, že maloletej umožní obliecť si, čo ona chce s tým, že jej výber koriguje s ohľadom na počasie, sa súdu javí ako prípustný. Vo veku 11 rokov je potrebné deti usmerniť ešte stále aj v oblasti vhodnosti obliekania. Matke sa tiež nepáči prítomnosť maloletej v spolku Milosť, čo otec znegoval s tým, že s maloletou tam bol naposledy v roku 2021 na detskej akcii. Odvolací súd ani v tomto argumente nevidí pochybenie otca. Rodičia sú podľa článku 4 Zákona o rodine oprávnení vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením, samozrejme vždy s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa.

20. Matka sa odvolala aj voči výrokom súdu prvej inštancie o tom, že bude poberať (matka) daňový bonus na dieťa, že otec bude poberať rodinné prídavky a že sa neurčilo výživné na maloletú. Odvolacie dôvody však k týmto výrokom explicitne neuviedla.

21. Z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, vrátane rozhodnutia o tom, že obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, taktiež vo vzťahu k poberaniu daňového bonusu ako aj prídavkov na dieťa a taktiež aj o výživnom, ktoré si otec (otec ako osoba s nižším príjmom vo vzťahu k matke) neuplatnil.

22. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon v nasledujúcich ustanoveniach neupravuje inak. Všeobecné pravidlo, podľa ktorého si každý z účastníkov platí trovy konania sám (§ 49 Civilného mimosporového poriadku) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka (§ 52 Civilného mimosporového poriadku), je prelomené v dvoch prípadoch (§ 55 Civilného mimosporového poriadku). Keďže v danej veci neboli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 53 alebo § 55 Civilného mimosporového poriadku, odvolací súd rozhodol o trovách tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je podľa § 421 Civilného sporového poriadku prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 Civilného sporového poriadku).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 Civilného sporového poriadku). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 Civilného sporového poriadku).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 Civilného sporového poriadku).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 Civilného sporového poriadku).